

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande
Minister
Christian Wikström

Föredragande
Vattenbiolog
Mikael Wennström

Justerat
Omedelbart

Nr 61

Utlåtande om miljö tillstånd för nedläggning
av sjökabel genom Skärgårdshavet.

ÅLR 2023/3904

131 S4

Beslut

Ålands landskapsregering har inga synpunkter gällande miljö tillståndet för nedläggning av sjökabel på rikets vattenområde. Landskapsregeringen önskar för kännedom skicka det utlåtande landskapsregeringen gett till verksamhetsutövaren, **bilaga S423E41**.

Av utlåtandet framgår krav i den åländska lagstiftningen samt de önskemål landskapsregeringen har utgående från det gällande vattenmiljö, naturvård och maritimt kulturarv.

Bakgrund

Regionförvaltningsverket i Södra Finland inkom 12.5.2023 med en begäran om utlåtande från Ålands landskapsregering om miljö tillstånd för nedläggning av sjökabel genom Skärgårdshavet från Hangö till Ålands landskapsgräns.

Hänvisning

Er begäran om utlåtande 30.9.2022

Kommunikationsinfrastruktur på Kökar Ab

c/o Hans Mikael Holmström

Sundblomsgränd 6

AX-22100 MARIEHAMN

Kontaktperson

Mikael Wennström, telefon +358 (0)18 25455

mikael.wennstrom@regeringen.ax

komin@aland.net

Ärende

Utlåtande om utläggning av optisk fiberkabel**Bakgrund**

Kommunikationsinfrastruktur på Kökar Ab (Komin) inkom 30.9.2022 med en begäran om utlåtande från Ålands landskapsregering om Eastern Lights planer på utläggning av optisk fiberkabel på sjöbotten, för att klargöra de processer som behövs för att förverkliga projektet inom landskapet Åland.

I sin begäran ber Komin att landskapsregeringen specifikt tar ställning till följande:

1. Komin ber landskapsregeringen bekräfta, att ansökan som inlämnades i april 2022, uppfyller kraven för ansökan om rådighet till allmänna vatten för kabelrutten?
2. Skall projektet meddela om sjömätning och utläggning till någon myndighet utöver det som är i nämnt i sjömätningstillståndet?
3. Kräver kabelutläggningen, driften och underhåll tillstånd, i så fall vilket/vilka och av vem?

Landskapsregeringens svar

Fråga 1: Landskapsregeringen konstaterar att den ansökan som inlämnades i april 2022, uppfyller kraven för ansökan om rådighet till allmänna vatten. Ansökan kommer att behandlas våren 2023.

Fråga 2: Verksamhetsutövaren bör meddela om sjömätning och utläggning till Fiskeribrådan, Kulturbyrån, Miljöbyrån samt Infrastrukturavdelningen inom Ålands landskapsregering. Landskapsregeringen tar inte ställning till behovet av övriga meddelanden och tillkännagivanden i samband med sjömätning och utläggning.

Fråga 3: Med anledning av frågan har interna utlåtanden begärts in av ansvariga byråer och tjänstemän inom landskapsregeringen. I bifogad bilaga finns en sammanställning av de synpunkter som inkommit.

Landskapsregeringen konstaterar att det krävs beslut om rådighet till den del nedläggningen av kabel sker på allmänna vatten (se fråga 1). I övrigt är

landskapsregeringen bedömning att det inte krävs tillstånd för kabelutläggning, drift och underhåll till de delar landskapsregeringen är ansvarig myndighet.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att kabelutläggning är en sådan typ av verksamhet där det kan finnas krav på miljögranskning enligt 6 kap 18 § Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland. Närmare information om behovet av miljögranskning kan ges av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Landskapsregeringen önskar betona att oberoende av krav på tillstånd eller miljögranskning måste de allmänna kravbestämmelserna i kap 4 Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland följas, och då särskilt 1, 4, 6 och 7 §§. Av detta följer att bästa möjliga plats och bästa möjliga teknik måste väljas. Landskapsregeringen anser därför att verksamhetsutövaren bör överväga annan teknik för kabelnedläggningen, särskilt på de områden som används vid fiske och för sjötrafik, samt att verksamhetsutövaren bör överväga att lägga ner kabeln inom redan existerande kabelkorridorer.

Landskapsregeringen önskar även hänvisa till § 2 (ansvarsregler) och § 2a (naturskada) i Landskapslag (1998:82) om naturvård. Av § 2 framgår att all slags verksamhet skall förfaras så att skada undviks på naturen inklusive landskapsbilden där det är möjligt. Kan sådan skada inte undvikas skall de åtgärder vidtas som behövs för att motverka eller minska skadan, om det kan ske utan oskäliga kostnader.

Vad gäller skyddet av fasta fornlämningar och maritimt kulturarv konstaterar landskapsregeringen att verksamhetsutövaren i enlighet med 13 § i landskapslagen (1965:9) om fornminnen och 2 § 7 mom. i landskapslagen (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet i god tid ska utreda om någon fast fornlämning kommer att beröras och i så fall genast göra en anmälan om detta till landskapsregeringen för överläggning. Rubbande av fasta fornlämningar förutsätter enligt 1 § i fornminneslagen tillstånd av landskapsregeringen. Landskapsregeringen rekommenderar att kabelkorridoren bör vara minst 30 meter bred på vardera sidan om linjen, att en marinarkeologisk konsult är inkopplad redan i planeringsstadiet och att materialet granskas av marinarkeolog. En svenskspråkig rapport ska överlämnas till Kulturbyrån.

Minister

Christian Wikström

Vattenbiolog

Mikael Wennström

BILAGA

Sammanställning av inkomna synpunkter gällande utläggning av optisk fiberkabel

FÖR KÄNNEDOM

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, Norragatan 17, AX-22100 Mariehamn
Fiskeribrån, härst.
Kulturbrån, härst.
Infrastrukturavdelningen, härst.
Vik. naturvårdsintendent Ted Waleij-Slight, härst.
Naturvårdsintendent David Abrahamsson, härst.

Sammanställning av inkomna synpunkter gällande utläggning av optisk fiberkabel

Kulturbyrån

Kulturbyrån konstaterar att kabelutläggningen ska besiktas och karteras längs hela den planerade kabelsträckningen enligt museiverkets anvisningar. Kulturbyrån anser att kabelkorridoren bör vara minst 30 meter bred på vardera sidan om linjen. En marinarkeologisk konsult bör vara inkopplad redan i planeringsstadiet. Materialet skall granskas av marinarkeolog. En svenskspråkig rapport skall överlämnas till Kulturbyrån.

Utlåtandet motiveras med följande laghänvisningar:

Fornminnen är skyddade enligt 1§ i landskapslag (1965:9) om fornminnen (fornminneslagen) och det är därför alltid till den som ska utföra arbetets fördel att i förväg utreda om i lag fredad lämning kan komma att påverkas av det planerade arbetet.

Med maritimt kulturarv räknas enligt 1 mom. 2§ i Landskapslag (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet "vrak av farkost som sjunkit för med än 100 år sedan eller annan över 100 år gammal bevarandevärd lämning under vatten eller andra föremål som påträffas".

Av 13 § i fornminneslagen framgår det att vid planering av byggande av allmän väg, kanal eller flygfält, reglering av vattendrag eller annat liknande allmänt arbetsföretag eller planläggning skall den som avser att utföra arbetsföretaget i god tid utreda om någon fast fornlämning kan komma att beröras.

Vidare stipulerar 14 § i samma lag att om det under grävning eller annat arbete anträffas fast fornlämning, som ej förut varit känd, skall arbetet till den del det rör fornlämningen omedelbart avbrytas och den som leder arbetet ofördröjligen bringa saken till landskapsregeringens kännedom för nödiga åtgärder.

Det har även enligt plenibeslut 17 S4, i ärende ÅLR 2018/1144, bilaga S418P01 (8.2.2018) antagits att grundprincipen är att verksamhetsutövaren har utredningsskyldighet.

Det är med andra ord ett lagkrav att de berörda kabelkorridorerna ska utredas för förekomsten av i lag fredad lämning. Detta för att undvika potentiellt kostsamma överraskningar när det faktiska arbetet i form av kabelnedläggning ska genomföras.

Fiskeribrån

Fiskeribrån påtalar att vattnen utanför byrågång ut till 4-milsgränsen utanför baslinjen i det aktuella området utgör viktiga fiskeplatser för såväl lax som torsk. Laxfisket sker under vår och försommar med ankrade flytnät medan torskfisket sker under merparten av året med bottennät.

Enligt handlingar som inlämnats till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet är planen att lägga ut kabeln med s.k. "free-lay"-teknik, vilket betyder att kabeln inte plöjs ner utan endast läggs ner på havsbotten. Därefter räknar man med att kabeln av egen tyngd skall sjunka ner i havsbottens sediment.

Enligt fiskeribrån kommer det att finnas risk för att kabeln, i hela sin sträckning, inte kommer att vara tillräckligt skyddad på havsbotten varför fiskeredskap och ankaren riskerar att fastna i den med risk för skador på såväl fiskeutrustning som kabel. I den händelse att en kabeldragning förverkligas vill fiskeribrån att det sker i redan existerande kabelkorridorer.

Miljöbrån

Miljöbråns bedömning är att det inte krävs något tillstånd kopplat till landskapslag (ÅFS 1998:82) om naturvård.